
Indias hage

LEDER

KARI TVEITO

kari.tveito@tidsskriftet.no

Kari Tveito er ph.d., spesialist i indremedisin og vitenskapelig redaktør i Tidsskriftet.

Hva har krig, klimaendringer og ekstreme værhendelser til felles? De truer tilgangen på rent vann.

Mens FN markerte verdensdagen for vann 22. mars (1), sto innbyggere i Bengaluru i kø for å fylle bøttene sine. Asias «Silicon Valley» er med sine 14 millioner innbyggere Indias tredje største by. En enorm befolkningsvekst de siste 30 årene, utbredt asfaltering mellom prangende kontorbygg og skyhøye leilighetskomplekser, kombinert med manglende vanninfrastruktur, har ført hovedstaden i delstaten Karnataka ut i den største vannkrisen siden den lokale herskeren Kempegowda bygde et fort på Mysoreplatået i 1537 og dannet grunnlaget for byen (2).

FNs sjette bærekraftsmål slår fast at alle mennesker skal ha tilgang til rent drikkevann, toaletter og hygieniske forhold innen 2030 (1). Det er lite trolig at dette målet vil bli nådd. Tvert imot er det spådd at over fem milliarder mennesker kan mangle rent drikkevann i 2050 – mot dagens to milliarder (3). Dette skyldes ikke bare for lite vann, men også nitrogenforurensning av vassdrag fra blant annet landbruk og urbanisering.

«Over fem milliarder mennesker kan mangle rent drikkevann i 2050 – mot dagens to milliarder»

Hvor kommer vannet i Bengaluru fra? «Byen av innsjøer» hadde 262 av dem i 1961. Av de om lag 100 innsjøene som er igjen, er over 90 % på randen av utslettelse (4). De illeluktende grønne skyene som henger over innsjøene, skyldes giftige alger. Fisken har dødd av hypoksi, og man må ikke finne på å bade i vannet, langt mindre drikke det. Drikkevann får befolkningen fra elven Kaveri, over 80 km unna, og fra boring etter grunnvann. El Niño-effekten i 2023 førte til mindre regn enn vanlig. Vannstanden i Kaveri-bassenget sank, og brønner tørket opp. Tankbiler med vann er nå livslinjen for fattige innbyggere i utkanten av Bengaluru. Det koster dem dyrt. Til tross for myndighetenes forsøk på regulering, har det gått inflasjon i vannprisene.

Tørken i «Indias hage», som byen også har vært kalt på grunn av sin frodige vegetasjon og behagelige klima, er et ekko av vannkrisen i Cape Town for seks år siden (5). Den sørafrikanske turistperlen ved Atlanterhavet sto like foran «day zero» – dagen da byen ville blitt den første i verden som hadde gått tom for vann. Som Bengaluru har Cape Town ødelagt sine vannkilder og sumpområder. En treårig tørke førte til at nivået i dammene som forsynte byen, var i ferd med å synke under kritisk nivå. Krisen rammet hardest de delene av befolkningen som allerede var dårligst stilt. Under apartheidregimets rasebaserte segregering, ble deler av befolkningen tvunget til å leve i «townships» som eksisterer den dag i dag. Samlet står landsbyene for under 5 % av Cape Towns vannforbruk. De fleste av husene – eller skurene – har verken innlagt vann, dusj eller toalett, og beboerne er således blant de 3,5 milliardene i verden som ikke har tilgang til nødvendige sanitære og hygieniske forhold.

Vannkriser er ifølge World Economic Forum en av de største globale truslene mot folkehelsen, ved siden av masseødeleggelssvåpen, manglende tiltak mot klimaendringer og ekstreme værhendelser (6). Den kausale sammenhengen mellom mangel på rent vann og gastrointestinale infeksjoner ser man tydelig i

krig. I Jemen førte angrep mot hovedforsyningen av vann til Hodeida til et av de verste kolerautbruddene i nyere tid, med over én million rapporterte tilfeller. I Aleppo og Idlib, to områder i Syria utsatt for krigshandlinger i mange år, settes ødeleggelsene i vannforsyninger i sammenheng med økningen i antallet tilfeller av vannbårne sykdommer. Også i Bengaluru har alarmen gått. Det rapporteres om tilfeller av kolera og flere innleggelser med ulike typer akutt gastroenteritt (7).

«I 2030 vil det globale behovet for ferskvann overstige tilgangen med 40 % på grunn av populasjonsvekst, klimaendringer og menneskelig inngripen i miljøet»

Ikke uten grunn har FN valgt vann for fred og fremgang («water for peace and prosperity») som årets tema (1). Vann brukt som våpen i krig er ulovlig ifølge internasjonal humanitær lov, og har store konsekvenser for sivilbefolkningens helse på kort og lang sikt. Likevel blir denne strategien brukt i en rekke konflikter, senest i Gaza (8). Konkurransen om knappe vannressurser kan skape langvarige spenninger mellom land og folkegrupper, og i verste fall bidra til å utløse en krig (1). Karnataka har i hundre år hatt en disputt med nabostaten Tamil Nadu om hvem som skal få bruke vannet fra Kaveri, som begge stater er avhengige av (2).

I 2030 vil det globale behovet for ferskvann overstige tilgangen med 40 % på grunn av populasjonsvekst, klimaendringer og menneskelig inngripen i miljøet (9). Internasjonalt samarbeid og transnasjonale vannavtaler vil, slik FN vektlegger, bli avgjørende for å sikre fredelig sameksistens (1). Sammen med teknologiske løsninger for å rense og fordele vann, gir det håp om at vi vil kunne løse den polykrisen vi står overfor. Men det vil bli verre før det blir bedre. Det er fortsatt mange uker igjen til monsunen i Bengaluru.

REFERENCES

1. United Nations. World Water Day 22 March.
<https://www.un.org/en/observances/water-day> Lest 8.4.2024.
2. Qureshi I. Bengaluru: Water crisis shakes India's Silicon Valley. BBC Hindi, Bengaluru 14.3.2024. <https://www.bbc.com/news/world-asia-india-68509409> Lest 8.4.2024.
3. Wang M, Bodirsky BL, Rijneveld R et al. A triple increase in global river basins with water scarcity due to future pollution. Nat Commun 2024; 15: 880. [PubMed][CrossRef]
4. Ramesh R. 39 Bengaluru lakes polluted, rated class "E". BangaloreMirror 8.4.2024. <https://bangaloremirror.indiatimes.com/bangalore/others/39-bengaluru-lakes-polluted-rated-class-e/articleshow/103443599.cms> Lest 8.4.2024.
5. Heggie J. Day Zero: Where next?
<https://www.nationalgeographic.com/science/article/partner-content-south->

africa-danger-of-running-out-of-water Lest 8.4.2024.

6. Abbara A, Zakieh O, Rayes D et al. Weaponizing water as an instrument of war in Syria: Impact on diarrhoeal disease in Idlib and Aleppo governorates, 2011-2019. *Int J Infect Dis* 2021; 108: 202–8. [PubMed][CrossRef]
 7. Das S, Shine J. Cholera outbreak comes knocking to Bengaluru amidst acute water shortage. *Business Standard* 5.4.2024. https://www.business-standard.com/india-news/cholera-outbreak-comes-knocking-to-bengaluru-amidst-acute-water-shortage-124040301132_1.html Lest 8.4.2024.
 8. Abbara A, Abu Shomar R, Daoudy M et al. Water, health, and peace: a call for interdisciplinary research. *Lancet* 2024; 0. doi: 10.1016/S0140-6736(24)00588-9. [PubMed][CrossRef]
 9. Global comission on the economics of water. Turning the tide. A call to collective action. Report. <https://turningthetide.watercommission.org/> Lest 8.4.2024.
-

Publisert: 22. april 2024. Tidsskr Nor Legeforen. DOI: 10.4045/tidsskr.24.0199

Opphavsrett: © Tidsskriftet 2026 Lastet ned fra tidsskriftet.no 17. februar 2026.